

Bijlage 7: Protocol Huiselijk geweld en kindermishandeling

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Augustus 2019

Inhoudsopgave

Vaststelling	3
Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	5
De stappen toegelicht	6
Stap 1 In kaart brengen van signalen	6
Stap 2 Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis	7
Stap 3 Gesprek met de ouder	8
Stap 4 Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling	9
Stap 5 Beslissen aan de hand van het afwegingskader	11
Bijlage 1 Sociale kaart van de school	12
Bijlage 2 Begrippen en definities	13
Algemene meldnormen	13
Acute onveiligheid	13
Structurele onveiligheid	14
Disclosure	14
Geraadpleegde bronnen	15

Vaststelling

Het bevoegd gezag van de Stichting Nije Gaast overwegende:

- dat Nije Gaast verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van leerkrachten die werkzaam zijn bij Nije Gaast op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen met als doel signaleren en stoppen van het mogelijke geweld en hulp bieden bij gevolgen ervan;
- dat Nije Gaast een meldcode heeft vastgesteld zodat de medewerkers die binnen Nije Gaast werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat Nije Gaast in deze code ook vastlegt op welke wijze zij leerkrachten bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaand: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen getuige van huiselijk geweld, eer gerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor Nije Gaast werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen zorg, begeleiding, onderwijs of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleend

In aanmerking nemende:

- De Wet bescherming persoonsgegevens (Algemene verordening gegevensbescherming)
- De Wet op de jeugdzorg
- De Wet maatschappelijke ondersteuning
- De Wet op het primair onderwijs

Stelt de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

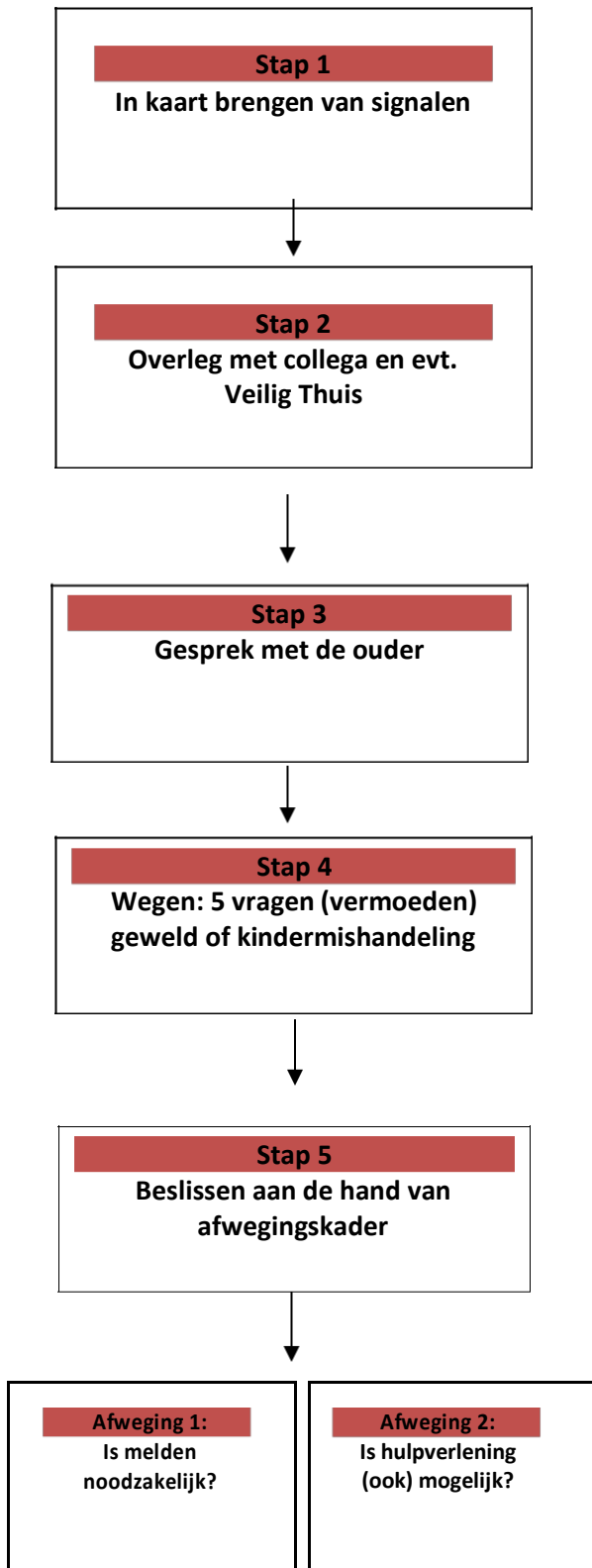
Verantwoordelijkheden van Nije Gaast in het scheppen van randvoorwaarden voor en veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt Nije Gaast er zorg voor dat:

- Binnen de organisatie en in de kring van ouders en leerlingen bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode.
- Regelmatig een aanbod wordt gedaan van trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- Er voldoende deskundigen beschikbaar zijn die de medewerkers kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- De meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie
- De werking van de meldcode regelmatig wordt geëvalueerd en dat zo nodig acties in gang worden gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren.

Augustus 2019

Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Observeer
- Onderzoek naar onderbouwing
- Gesprek met ouders: delen van de zorg

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen Veilig Thuis

- Consulteer interne en externe collega's tijdens:
 - Groeps en/of leerlingbespreking
 - Bovenschools ondersteuningsteam Nije Gaast
- Bilateraal overleg met jeugdarts, sociaal verpleegkundige, schoolpsycholoog, intern begeleider of andere betrokkenen, bijv. leerplichtambtenaar
- Consulteer eventueel ook (anoniem) Veilig Thuis
- Overweeg registratie in de Verwijsindex Risicjongeren

Stap 3: Gesprek met de ouder

- Gesprek met de ouder: delen van de zorg

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld, is er sprake van acute of structurele onveiligheid?

Stap 5: Beslissen aan de hand van afwegingskader (beide beslissingen en in deze volgorde).

Afweging 1: Melden en bespreken met de ouder

- Bespreek met de ouder uw voorgenomen melding
- Meld bij Veilig Thuis.

Afweging 2: Hulpverlening door betrokkenen (evt. in overleg met Veilig Thuis)

- Bespreek uw zorgen met de ouder
- Organiseer hulp door ouder en leerling door te verwijzen naar evt. gebiedsteam.

Je kunt de meldcode na iedere stap afsluiten. Leg dit wel vast in het dossier van de leerling.

De stappen toegelicht

Stap 1 In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Leg in het leerlingdossier de volgende gegevens vast:

- Datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over deze signalen
- Stappen die worden gezet
- Besluiten die worden genomen
- Vervolgaantekeningen over het verloop

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de Wet Preventie en bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht). In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Stap 2 Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis

Bespreek de signalen met een deskundige collega en zo nodig raadplegen van Veilig thuis of een deskundige op het terrein van lerselduiding.

Consultatie is mogelijk met: de intern begeleider, de directie, de schoolmaatschappelijke werker vanuit het gebiedsteam, het bovenschools ondersteuningsteam NG, een collega uit dezelfde klas, jeugdverpleegkundige of jeugdarts.

Om de leerling open (niet anoniem) te bespreken met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien je in het contact transparant en integer bent, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. Je kunt ook advies krijgen van Veilig Thuis over het in gesprek gaan met een ouder. Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden.

Indien je ook maar enige twijfel hebt over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij de leerling moet je advies vragen bij Veilig Thuis. Veilig Thuis kan een eerste weging maken of het terecht is dat je je zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat je nagaat of je advies moet vragen bij Veilig Thuis.

Vanaf stap 2 is het raadzaam registratie in de Verwijsindex Risicjongeren te overwegen. Stichting Nije Gaast is bij de Verwijsindex aangesloten.

Stap 3 Gesprek met de ouder

Besprek de signalen met de ouder(s). Dit doet zij samen met de intern begeleider.

- Leg de ouder het doel van het gesprek uit.
- Informeer ouders over de signalen die je hebt gezien/gehoord.
- Nodig de ouder uit om hier een reactie op te geven. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen je hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van een vermoeden van (voorgenomen) vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) of eengerelateerd geweld neemt u met spoed contact op met Veilig Thuis.
- Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en uit te wisselen over de ontwikkeling van de leerling, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over leerling gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt de leerling zich thuis? Hoe reageert de ouder daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert de leerling hierop? Hoe is de ontwikkeling van de leerling tot nu toe verlopen? Wat vindt de ouder daarvan? Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Breng de ouder na overleg met anderen op de hoogte. Informeer en wissel tijdens deze contacten continue uit over de ontwikkeling van de leerling en de zorgen die je hebt. Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen.

Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak hebben kun je dit traject afsluiten. Je kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

Het doen van een melding bij Veilig Thuis zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

- De veiligheid van de ouder, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- Als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de school zal verlaten.

Bij vragen van advies aan Veilig Thuis geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

Stap 4 Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Uitwerking van de vijf afwegingsvragen en beslissingen in de stappen 4 en 5 van de meldcode voor het Onderwijs en Leerplicht

1. Vermoeden wegen

Ik heb de stappen 1 t/m 3 van de Meldcode doorlopen en

- A: Op basis van deze doorlopen stappen is er geen actie nodig: dossier vastleggen en sluiten.
- B: ik heb een sterk vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling. Het bevoegd gezag van mijn school is op de hoogte (in geval het vermoeden door schoolmedewerker wordt geconstateerd). Ga verder naar afweging 2.

2. Veiligheid

Op basis van de stappen 1 t/m 4 van de Meldcode schatten wij als school (functionarissen en bevoegd gezag) / leerplicht in dat er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid.

- A: NEE -> ga verder naar afweging 3
- B: JA of twijfel -> direct (telefonisch) (anoniem) melding doen bij Veilig thuis. De afwegingen hierna worden met Veilig Thuis doorlopen.

3. Hulp

Ben ik, of iemand anders in mijn school¹ of een ketenpartner² / ben ik als leerplichtambtenaar in staat om effectieve hulp te bieden of te organiseren en kan de dreiging voor mogelijk huiselijk geweld of kindermishandeling afgewend worden?

¹ Hierbij valt te denken aan functionarissen uit de 2^e lijnsondersteuning in de school, altijd onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag (dus geen docenten, wel een zorgcoördinator, een vertrouwenspersoon, een orthopedagoog, een schoolpsycholoog, een intern begeleider, een schoolmaatschappelijk werker,)

² Betrokken functionarissen vanuit de gemeente. Per gemeente verschillend; hierbij valt te denken aan de leerplichtambtenaar of een medewerker van een buurt- of wijkteam dat betrokken is bij de school of een medewerker van de GGD/Jeugdgezondheidszorg.

- A: NEE -> melden bij Veilig Thuis, die binnen 5 werkdagen een besluit neemt en terugkoppelt naar de melder
- B: JA -> ga verder met afweging 4

4. Hulp

Aanvaarden de betrokkenen de hulp zoals in afweging 3 is georganiseerd en zijn zij bereid zich actief in te zetten?

- A: NEE -> melden bij Veilig Thuis
- B: JA -> hulp in gang zetten, termijn afspreken waarop effect meetbaar of merkbaar moet zijn. Zo concreet mogelijk maken en documenteren. Spreek af wie welke rol heeft en benoem casemanager. Spreek af welke taken alle betrokkenen en specifieke casemanager heeft, zodat de verwachtingen voor iedereen helder zijn. Leg vast, voer uit en ga verder met afweging 5

5. Resultaat

Leidt de hulp binnen de afgesproken termijn tot de afgesproken resultaten ten aanzien van de veiligheid, het welzijn en/of het herstel van de direct betrokkenen?

- A: NEE -> melden bij Veilig Thuis
- B: JA -> hulp afsluiten met vastgelegde afspraken over monitoren³ van de veiligheid van alle betrokkenen.

³ Aanbeveling: spreek een nazorgtraject af. Leg termijnen en verwachtingen vast.

Stap 5 Beslissen aan de hand van het afwegingskader

Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de meldcode een vermoeden van of is er sprake van huiselijk geweld en/of kindermishandeling? De professional vraagt zich na het doorlopen van de stappen 1,2 en 3 af of het huiselijk geweld en/of kindermishandeling nog steeds gaande is of dat er nog steeds sprake is van een vermoeden daarvan. In alle stappen van de meldcode is het mogelijk deze af te sluiten. Ook is het op ieder moment mogelijk de meldcode opnieuw te starten. De professional legt de bevindingen vast in het dossier van de leerling.

1. Is melden noodzakelijk? (zie bijlage begrippen en definities)
2. Is hulp bieden/organiseren (ook) mogelijk?

Ben ik in staat effectieve (passende) hulp te organiseren?

Werken betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?

Bijlage 1 Sociale kaart van (naam basisschool)

Politie alarmnummer (bij noodsituaties)

Telefoonnummer : 112

Spoed 4 jeugd (Jeugdhulp) 24/7 bereikbaar

Telefoonnummer : 0800 – 7763345

Regiecentrum Bescherming en Veiligheid

Adres : Tesselschadestraat 2, 8913 HB Leeuwarden

Telefoonnummer : 058 – 2333777

Emailadres : info@regiecentrumbv.nl

Veilig Thuis Friesland

Adres : Tesselschadestraat 2, 8913 HB Leeuwarden

Telefoonnummer : 0800 – 2000

JGZ

Contactpersoon jeugdverpleegkundige

Adres :

Telefoonnummer :

Emailadres :

Politie (ook sociale jeugd- zedenzaken)

Contactpersoon : Laura de Boer, Coert Winkel, Frans Bolier (Sneek, Bolsward, Koudum, Joure, Lemmer)

Telefoonnummer : 0900 – 8844

Wijk/gebiedsteam

Contactpersoon :

Adres :

Telefoonnummer :

Emailadres :

Bovenschools zorgteam Nije Gaast

Contactpersoon : Carla Affourtit

Telefoonnummer : 0514 – 602843

Accare Sneek

Adres : Hegedyk 9, 8601 ZR Sneek

Telefoonnummer : 0515 – 850030

Kinnik Jeugd GGZ

Adres : Bolswarderbaan 1, 8601 ZK Sneek

Telefoonnummer : 058 - 2678999

Bijlage 2 Begrippen en definities

Algemene meldnormen (leidende principes t.b.v. afwegingskaders)

Het doen van een melding bij Veilig Thuis van mogelijk huiselijk geweld of mogelijk kindermishandeling is een professionele norm en als zodanig noodzakelijk:

Meldnorm A	In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid. In alle ANDERE gevallen waarin de aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Meldnorm B	
Meldnorm C	Als een aandachtsfunctionaris/leerplichtambtenaar die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Acute onveiligheid, structurele onveiligheid en disclosure

Acute onveiligheid

Definitie Een persoon is indirect fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.
- Poging tot verwurging.
- Wapengebruik
- Geweld tijdens de zwangerschap
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)- partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.

- als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.
- Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.
- Acut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïdepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging) van huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
- Een minderjarig kind dat alleen gelaten wordt in huis zonder toezicht en verzorging van een volwassene.
- Minderjarigen die opgesloten worden in huis en onthouden worden van eten en drinken.
- Minderjarigen die met een alleenstaande ouder leven, waarbij deze ouder een acute psychose krijgt.
- etc.

Structurele onveiligheid

Definitie Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.

Toelichting Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst.

Voorbeelden

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige (psychosociale, relationele) problematiek ten gevolge van verstandelijk beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger.
- Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.
- Minderjarige die geregeld getuige is van huiselijk geweld tussen ouders.
- Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.
- Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.
- Etc.

Disclosure

Definitie Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Toelichting als een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder

hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/verzorgers bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, mensenhandel, eengerelateerd geweld en oudermishandeling.

Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Bij de keuze voor wel/niet melden staat de veiligheid van het slachtoffer altijd voorop.

Geraadpleegde bronnen:

- Afwegingskader meldcode onderwijs en leerplicht /RMC
- Basisdocument “Het afwegingskader in de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”
- De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling Nije Gaast zoals vastgesteld in 2011